

Session @ 2017-18

INDEX

• Women in the Unorganized Sector : A Human Right Perspective	Aditya Kishor Sarwe	7
• Non Ionic Surfactant Based Thin Layer Chromatography For Separation of Various Heavy Metal	Dr. Sunil Wanjari	10
• Students Mental Health & Parental Attitude	Dr. Meena Balpande	15
• Managing The Knowledge Economy For Regional Development	Dr. Mugdha Deshpande	17
• Synthesis and Thermoluminescence studies in Ce activated Na ₂ ZnP ₂ O ₇ phosphor	L.R.Hatwar, S.P.Wankhede, S.V.Moharil	19
• SOCIAL REALISM IN THE NOVELS OF RUTH PRAWAR JHABWALA	Shital P. Mendhe	21
• Separation of Heavy Metal By Used Of Aminoplast as a Stationary Phase	Ms. Pranali Chaudhari	24
• Separation of Various Metal Ions By Thin Layer Chromatography	Dr. Sarang S. Dhote	29
• Publication Outlets of DJLIT : A Bibliometrics Analysis	Dr. Sudhakar Thool	36
• Surfactant-Additive Solvent Thin Chromatography of Inorganic Ions	Mr. Vijay Nagpurkar	39
• A Perspective Concept of Knowledge Management : An Overview	Dr. R. N. Dhabale, Dr. Sudhakar S. Thool	42
• Insect Diversity At Bhiwapur Mahavidhyalaya Campus, Bhiwapur, India, With Respect to Their Habitat Ecology	N. V. Patankar, N. Wagh, J. Khan	47
• An analytical study on Contribution of District Industrial Centre (D.I.C.) in Development of Entrepreneurs in Nagpur District	Dr. Prashant R. Gulhane	51
• Self Help Groups and Rural Development	Mr. Sunil Prabhakar Ghugal	55
• Governance by Indian Judiciary: judges are not monks or scientists, but participants in the living stream of our national life	Dr. Pravin S. Bhagdikar	58
• Chief Justice Warren of the United States Supreme Court	Dr. Sachin Y. Vaidya	66
• Oclc Contentdm Services an Overview		
• Man Woman Relationship in Khushwant Singh's The Company of Women	Mangesh Shamkure	60
• Preparation, Characterization and Variation of Electrical Conductivity with Temperature of Aniline-Pyrrole Copolymer doped with CNT (in-situ and ex-situ)	Priyanka Khandal, Shweta Gite, Swamini Chopra, S. A. Pande, Kavita A. Deshmukhi, A. D. Deshmukhi, D.R.Peshwe	71
• A Study of Physical Variables between Male and female students of Nagpur City	Dr. Dinesh Kumar Kimta	75
• Cultural Alination of Indian Women Writers Writing in English	Dr. Varsha V. Vaidya, Dr. Vishnu M. Chavan	77
• India-Pakistan social Cultural Relations From 1998	Dr. Vivek M. Diwan	79

SOCIAL REALISM IN THE NOVELS OF RUTH PRAWAR JHABWALA

□ **Shital P. Mendhe**

Assistant Professor
Department of English
Nutan Adarsh Arts Commerce and Smt. M. H.
Wegad Science College Umred.

American Booker Prize winning novelist, short story writer and two time Academy winning screenwriter, Ruth Prawar Jhabwala was a German-born British origin. The survey of the contemporary Indian Literary scene would be incomplete without the writing and the name of Ruth Prawar Jhabwala. She was in collaboration with Merchant Ivory Production for long period. As a foreigner married to an Indian she moved to India in 1951. The couple lived in New Delhi and had three daughters. After being settled in the country of her adoption, she began to elaborate her experience in India and wrote novels and tales on Indian subjects. Jhabwala wrote a dozen novels, 23 screenplays and eight collection of short stories.

In the post Independence era the Indian English Literature, particularly fiction is always a preoccupation of the critics for their critical release and creative intelligence from the post-colonial angle. Independence from the colonial rule in 1947 gave a fatal blow to British culture in India and to remove the memory of the colonial experience the promotion of the Indian culture was accelerated. The post colonial period smoothened and cured the wounds given by the colonial period.

The trio-Mulk Raj Anand, R. K. Narayan and Raja Rao dominated the Post Independence Indian fictional world but the women novelists could not be underrated. The novelists of repute like Kamala Markanday, Nayantara Sahegal, Shashi Deshpandé, Arundhati Roy, Anita Desai and Ruth Prawar Jhabwala etc. are the golden fruits of this period. These women novelists portrayed the inner and outer Indian landscape with multifarious colours freely which were not provided to them in the colonial period.

Ruth Prawar Jhabwala has introspected and examined India closely which resulted in her intimate understanding of their ideas, ideals and various modes of life. But before going deep in the post colonial society and the social vision as

explored and expressed through her various novels a close examination of the concept of post colonialism along with the ideas of this social reality visualized and reflected in the novels of the novels of Ruth Prawar Jhabwala is necessary. Being a European Jhabwala looks at India dispassionately but due to her marriage with an Indian there is a tint of Indianness in her novels. So there is both objectivity and intimacy in her treatment and tracing of social reality in its myriad forms and nuances. Jhabwala reflected and depicted the social reality in a dynamic and variegated manner. But she is realistic in her vision. So the frustration, foibles and absurdities of that middle class life which she has assimilated constitute integrity and centrality of her fiction. Her social realism includes the blend of two modes of life, the Eastern and the western, or the clash between tradition and modernity within the family framework. Jhabwala is at her best when she observes actually the oddities of behavior and brings out with gentle irony and good humoured satire.

A close reading of her fiction text shows that she prepared herself first to enter into the post-colonial space. Her preparation includes her training of locating her identity and place, of experiencing the alienation due to displacement, of exposing the contemporary life, of voicing feelings, of reacting to the east-west encounter and finally mingling the best of both east-west without forgetting the basic native touch. Jhabwala usually writes about the vast panorama of conflicting human relationships, the east-west encounter and the problem of poverty with its attendant sufferings and social disorientations. She minutely unveils the soft threads of delicate and complex human relationships. She observes life with amusement.

In her novel 'To Whom She Will' Jhabwala presents a powerful and authentic picture of social reality which she translates in terms of the social

अनुक्रमणिका

१. नाटक : संकल्पना स्वरूप व व्याप्ती	प्रा.डॉ. गोविंद नामदेव रावळेकर	७
२. वंदनिय राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराजांच्या साहित्यातील विश्व-धर्म	डॉ. मधुकर नंदनवार	१२
३. तुकडोजी महाराजांची संघटने शक्ती	प्रा. डॉ. राकेश कभे	१४
४. अहेरी राजघराण्यातील दसरा महोत्सव	प्रा. अरुण बी. आलेवार	१६
५. मद्यपान - एक सामाजिक समस्या	डॉ. प्रकाश सुर्यभान सोनक	२०
६. सामाजिक समस्येच्या रूपात विविध समस्या भारतीय समाजासमोरील एक प्रश्न	प्रा. चंद्रशेखर रा. भेजे	२४
७. सरोजनी नायडू यांचे भारतातील स्वातंत्र्य चळवळीतील योगदान	मुलचंद मारोतराव देशमुख	२७
८. छत्रपती शाहू महाराज : भारताचे भाग्यविधाता	प्रा. डॉ. लखपती वा. गायकवाड	२८
९. भारतातील वस्तु व सेवा कर : एक आर्थिक अध्ययन	प्रा. अमोल गिरिधरराव आवडकर	३०
१०. नोटबंदीमुळे होणारे फायदे आणि नुकसान: एक आढावा	डॉ. सुनिल शिंदे	३६
११. नामदार गोपाळ कृष्ण गोखले यांचे आर्थिक विचार	प्रा. डॉ. विठ्ठल धिनमिने	३९
१२. ग्राहक चळवळीच्या प्रचार अभियानातून वीज सेवा क्षेत्रातील ग्राहकांना होणाऱ्या शोषणातून संरक्षण मिळण्यात झालेली मदत	डॉ. मिलिंद गुल्हाने, डॉ. अमिता रघटाटे	४२
१३. आर्थिक स्थिरतेसाठी पालक व मुलांमधील संवाद : एक पायाभूत घटक	डॉ. मंजूषा राजेंद्र ठाकरे	४४
१४. नागपूर जिल्ह्यातील सिंचन विकासाचा आढावा	राजेंद्र वा. तांबे	४८
१५. कृषी उत्पादकता वाढीत मृदा, पाणी आणि खतव्यवस्थापनाची भूमिका	प्रा. ईश्वर जणाधनजी वाघ	५१
१६. विदर्भातील नैसर्गिक साधनसंपत्ती - भंडारा जिल्ह्याच्या संदर्भात	प्रा. श्रीकृष्ण बाबुराव भुरे	५५
१७. शेतकरी आत्महत्या : एक समस्या	डॉ. विजया जितेंद्र राजत	५७
१८. भंडारा जिल्ह्यातील सोयाबीन उत्पादक शेतकऱ्यांच्या आर्थिक व सामाजिक स्थितीचे व उत्पादनविषयक समस्यांचे विश्लेषणात्मक अध्ययन	डॉ. सुरेश ए. भागवत, प्रा. किशोर महादुले	६१
१९. नागपूर जिल्ह्यातील ओलिट व कोरडवाहू शेतजमिनीच्या उत्पन्नाचा तुलनात्मक अभ्यास	डॉ. रेखा मिलिंद गुल्हाने	६३
२०. आधुनिक बँका देत असलेल्या नावीन्यपूर्ण सेवा आणि उपयोग	डॉ. राजेश बहुरूपी, पराग सहारे	६७
२१. नागपूर जिल्ह्यातील कापूस उत्पादकांच्या विभिन्न समस्यांचे अध्ययन	डॉ. प्रशांत रा. गुल्हाने	७०
२२. बंगारा समाजातील संताची भूमिका	डॉ. मोतीराज रा. चव्हाण	७२
२३. बूंदी राज्याचे मुगल साम्राज्याशी राजनितिक संबंध	डॉ. मनिष कान्हा चव्हाण	७५
२४. बंगारा समाजाची संस्कृती व सांस्कृतिक परंपरा	प्रा. सुरेश एम. पवार	७९
२५. विदर्भातील कौर्मावस्थेतील विद्यार्थ्यांची स्व-संस्कल्पना, तणाव आणि समायोजन - एक सहसंबंधात्मक अध्ययन	डॉ. एम. डी. पवार, कु. योगिता वै. अडसुळे	८२
२६. प्राथमिक शिक्षकांची अवंतर वाचन अभिरुची व अध्यापन अभियोग्यता - एक सहसंबंधात्मक अध्ययन	डॉ. राजेश चंदनपाट	८४
२७. महिला सबलीकरण आणि शासकीय उपाय-योजना	प्रा. मनोज कृष्णराव सरोदे	८६
२८. पंचायतराज - उदय व विकास एक दृष्टिक्षेप	प्रा. डॉ. अनिता विवेक महावादीवार	८९
२९. ग्रंथालयातील ताणतणावाचे व्यवस्थापन	डॉ. रंजना व्यवहारे	९३
३०. विद्यार्थ्यांवरील मानसिक दडपण आणि शिक्षकांची भूमिका	प्रा. आदित्य कि. सारवे, प्रा. डॉ. राजेन्द्र गोरे	९७
३१. शासनाच्या उद्योजकता विकास योजना व महिला उद्योजक	प्रा. मदन जी. प्रधान	९९
३२. जात आणि लिंग विषमता	डॉ. प्रशांत रामदासजी राजत	१०१
३३. अंबेडकरी चळवळीत महीलांचा सहभाग - एक दृष्टिक्षेप	प्रा. रेखा मेश्राम	१०४
३४. मानवी हक्क आणि भारतीय संविधान	प्रा. डॉ. संपदा एस. कुल्लरवार	१०६
३५. भारतीय शहरीकरणाची प्रवृत्ती - एक इतिहासात्मक आढावा	डॉ. जयंतकुमार एम. मस्के	१०८
३६. लाखनी तालुक्यातील धान लागवडीचे स्वरूप व त्याचा द्वितीयक क्षेत्राशी संबंध: एक भौगोलिक अभ्यास	प्रा. अमित गायधनी	११०
३७. भारतीय समाजातील पारंपारिक कुटुंब (संयुक्त कुटुंब) आणि आधुनिक कुटुंब (केंद्र कुटुंब) यातील तुलनात्मक अध्ययन	प्रा. मोनाली यशवंत बहादुरे	११३
३८. भारतातील नोटबंदी ते कॅशलेस व्यवहार व त्याचे भारतीय अर्थव्यवस्थेवरील झालेल्या आर्थिक व सामाजिक परिणामाचे चिकित्सक अध्ययन	प्रा. रमेश म. घोनमोडे	१२१
४०. जीएसटी का प्रभाव - एक अध्ययन	प्रा. हर्षना रा. सोनकुसरे	१२५
४१. वर्तमान शिक्षा प्रणाली पर बढती हुई महंगाई का प्रभाव	नाज़िश इरम तुफिल अशर, डॉ. एन. ए. काजी	१२८
४२. महिला सशक्तिकरण और मानवाधिकार	डॉ. अतुल म. महाजन	१३०

बालकामगार : एक समस्या

प्रस्तावना :-

कुटूंबाला आधार नाही, पोट भरण्याचे इतर साधने नाही, डॉक्टर-वकील होण्याची इच्छा असतानाही खाणीत आणि इतर ठीकाणी काम करावे लागते, सरकारच्या सुविधा वेळेवर मिळत नाहीत किंवा पोचत नाहीत. अशा अनेक समस्यांमधून बालकामगारांची समस्या पुढे येते. बालपण हे प्रत्येक व्यक्तीच्या जीवनातील एक अविभाज्य आणि अविस्मरणीय क्षण असतो. परंतु काही कारणास्तव काही बालक बालकामगारांच्या दलदलित फसले जातात. बालकामगारांची समस्या ही एक ज्वलंत समस्या आहे जी फक्त भारतच नाही तर इतर विकसित, विकसनशिल आणि अविकसित देशांना भेडसावत आहे. पालकांमध्ये असलेले दारिद्र्य, बालकांच्या शिक्षणाविषयीची अनास्था, संघटनेचा अभाव, कामगार संघटनांची उदासिनता इ. मुले बालकामगारांची समस्या ही वाढतच आहे. उपजिवीकेसाठी काम करणारी साधारणतः १४ वर्षाखालील वयाची मुले ज्या व्यवसायात कौशल्याची वा विशेष प्राविण्याची गरज नसते अशा कामात गुंतलेले दिसतात. अल्प वयात कामाला प्रवृत्त झाल्याने शैक्षणिक संधी, बाल सुलभ खेळ व करमणूक यापासून ते वंचित राहतात. त्यांची शारीरीक वाढ खुंटून व्यक्तिमत्त्वाच्या नैसर्गिक विकासात अवरोध निर्माण होऊन एक प्रकारे त्यांचे बालपणच हरवते. प्रकृतीस अपायकारक अशा जागी सतत काम करावे लागल्याने त्यांच्या आरोग्यावर प्रतिकूल परिणाम होतो. बालकामगाराची समस्या ही पुढीलप्रमाणे विविध व्याख्यांमध्ये मांडण्यात आली आहे.

१) बालकामगार समिती (१९७९) :-

देशाच्या एकूण लोकसंख्येतील लहान बालकांच्या संख्येपैकी जेव्हा हिस्सा विशिष्ट वेतनावर अथवा वेतनाशिवाय कामामध्ये सहभागी होतो त्या सर्वांचा समावेश बालकामगार या संस्थेत होतो.

२) International workers organization:-

"बालकामगार म्हणजे अशी अल्पवयीन व्यक्ती की जिच्यावर अकाली प्रौढत्व लादले जाते. त्यांच्या शारीरीक, मानसिक व वैश्विक क्षमतांचा विचार न करता कमी वेतनावर कष्टप्रद कामे करण्याची सक्ती केली जाते.

३) United State National Child Labour:-

"मुलांच्या पुर्ण शारीरीक विकासात किमान अपेक्षित शिक्षण घेण्याच्या संधित किंवा त्यांना आवश्यक असलेल्या मनोरंजनाच्या कामात आड येणारे कोणतेही काम मुले करित असतील तर अशा

□ प्रा. रमेश म. घोनमोडे

सहाय्यक प्राध्यापक व समाजशास्त्र विभाग प्रमुख
नुतन आदर्श कला, वाणिज्य आणि श्रीमती म. ह.
वेगड विज्ञान महाविद्यालय, उमरेड

मुलांना बालकामगार म्हणावे." (वरिल व्याख्या ही युनायटेड स्टेट नॅशनल चाईल्ड लेबर या समितीचे पुर्व अध्यक्ष होमर फोक्स यांनी केली आहे.)

वरील सर्व व्याख्यांचा विचार केला असता सामाजिक फरकामुळे बालमजुर अथवा बालकामगार ही संकल्पना एकसारखी आढळून येत नाही. बालकामगारांचे वय, स्वमजरीने अथवा बळजबरीने त्यांच्या कामाचे स्वरूप धोकादायक आहे किंवा नाही हे दर्शवितात. कोणत्याही व्याख्यामध्ये एकमत नाही. म्हणून जगात एकसारखी अशी बालकामगार संकल्पनेची व्याख्या आढळून येत नाही.

बाल कामगारांचे स्वरूप :-

बालपण ही व्यक्तीच्या जीवनातील अविस्मरणीय क्षण असतो. कोणतीही चिंता नाही व कोणतीही जिम्मेदारी नाही. खेळणे, कुदणे, मोजमस्ती करणे व शाळेत जाणे एवढेच काम. परंतु सर्वांचेच बालपण असे असेलच असे नाही. गरीबी, लाचारी, आईवडीलांनी दुर्लक्ष केलेले बालक, हरविलेले बालक हे बालकामगाराच्या दलदलीत फसले जातात. आज जगभरातील कमीतकमी २१५ मिलीयन जगाचे वय १४ वर्षांपेक्षा कमी आहे. त्यांचे बालपण शाळा पुस्तकाऐवजी कोणाच्यातरी घरात, हॉटेलात, उद्योगधंद्यात, भांडी झाडुपोछा करण्यात जात आहे. भारतात बालकामगारांची संख्या व स्थिती भितीदायक होत चालली आहे.

जगभरात सर्वाधिक बालकामगार मुले ही भारतात आहेत. केवळ मोठ्या शहरांमध्येच नव्हे तर छोट्या मोठ्या शहरांमध्ये, वस्त्यांमध्ये सुद्धा पाच ते दहा रूपयांचे लालच दाखवून मुलांना बालकामगार म्हणून ओढले जात आहे. अत्यंत गरीब व दुर्लक्षित बालकांची केवळ बालकामगार म्हणूनच फसवणूक होते असे नाही तर कित्येकवेळा त्यांना वेगवेगळ्या प्रकारचे लालच दाखवून त्यांच्यावर मोठ्या प्रमाणावर लैंगिक, शारीरीक शोषण होत आहे.

त्यांचा त्यांच्या बालमनावर गंभीर परिणाम होतो. मोठ्या शहरांमध्ये बचपण बचाओ यासारख्या अनेक स्वयंसेवी संस्था बालकामगारांच्या मुक्तीकरिता अवरित प्रयत्न करित आहेत. परंतु त्यांना या समाजाचे सहकार्य मिळत नाही. ही दुःखाची बाब आहे. बालकामगारांच्या स्थिती सुधारण्यासाठी परकाष्ठेने १९८६ बालकामगार प्रतिबंधक व नियमन कायदा तयार केला ज्याद्वारे बालकांकडून काम करवून घेतल्यास अपराध समजल्या जाईल. २००५ पासून केंद्र सरकारने बालकामगारांच्या समुळ उच्चाटनाकरिता राष्ट्रीय बालकामगार प्रकल्प सुरू केलेले आहे जे महाराष्ट्रात १९

**POLLEN ANALYSIS OF SUMMER HONEY FROM FOREST AREA OF
POMBHURNA TAHSIL IN CHANDRAPUR DISTRICT OF
MAHARASHTRA STATE**

¹*Borkar Laxmikant and ²Mate Devendra

¹Department of Botany, S. S. Jaiswal Arts, Comm. and Science College, Arjuni (Mor),
Gondia, India.

²Department of Botany, Nutan Adrash Arts, Commerce and M.H. Wegad Science College,
Umrer, Dist – Nagpur.

Article Received on
03 July 2018,
Revised on 23 July 2018,
Accepted on 12 August 2018
DOI: 10.20959/wjpr.201816-13178

*Corresponding Author
Borkar Laxmikant
Department of Botany, S. S.
Jaiswal Arts, Comm. and
Science College, Arjuni
(Mor), Gondia, India.

ABSTRACT

The paper incorporates a qualitative and quantitative analysis of pollen contents in five squeezed honey samples of *Apis dorsata* hives collected from forest area of Pombhurna tahsil of Chandrapur district. *Terminalia sp.* represents the predominant pollen type in two samples ranged from (48.48% to 62.50%) are designated as *Terminalia* honey. The other significant pollen types recorded include *Pongamia pinnata*, *Delonix regia*, *Azadirachta indica*, *Syzygium cumini*, *Asterecantha longifolia*, *Sapindus emarginatus*, *Mangifera indica*, *Bombax ceiba*. The pollen counts ranged from 73,000 to 399,000. The data reflects the floral situation of the place where particular honey was produced and

the identification of geographical origin based on the presence of a combination of pollen types of that particular area.

KEYWORDS: Pollen, Honey, *Apis dorsata*, Forest area, Pombhurna tahsil.

INTRODUCTION

Melittopalynology is an applied branch of palynology dealing with the study of pollen grains in honey samples and its application in Apiculture. Plant produces nectar and pollen both of which are avidly sought after by the bees to provide nutrition to the colony. Melittopalynology is concerned with the identification of pollen in honeys. Evaluation of plants for their utility as sources of bee forage provides the information needed to assess the potential for bee keeping in an area. Melittopalynological studies are thus helpful in bee

MELITTOPALYNOLOGICAL INVESTIGATION OF WINTER HONEYS COLLECTED FROM *APIS DORSATA* HIVES OF NAGBHID TAHSIL OF CHANDRAPUR DISTRICT OF MAHARASHTRA STATE (INDIA)

*¹Borkar Laxmikant and ²Mate Devendra

¹Department of Botany S. S. Jaiswal Arts, Commerce & Science College Arjuni/mor Dist. – Gondia.

²Department of Botany Nutan adarsh Arts, Comm. & Smt M. H. Wegad Science College Umrer, Dist. – Nagpur.

*Corresponding Author: Borkar Laxmikant

Department of Botany S. S. Jaiswal Arts, Commerce & Science College Arjuni/mor Dist. – Gondia.

Article Received on 11/07/2018

Article Revised on 02/08/2018

Article Accepted on 23/08/2018

ABSTRACT

The paper incorporates a qualitative and quantitative study of pollen contents in four squeezed honey samples collected from forest area of Nagbhid tahsil of Chandrapur district. *Cajanus cajan* (50.91%) and *Capparis grandis* (45.50%) represents the predominant pollen type in 2 sample are designated as *Cajanus* honey and *Capparis* honey. The other significant pollen types recorded include *Cajanus cajan*, *Tridax procumbens*, *Capparis grandis*, *Celosia argentea*, *Cloame gyanandra*, *Capsicum annum*, *Blum e a sp*. The pollen counts ranged from 5,000 to 460,000. The data reflects the floral situation of the place were particular honey was produced and the identification of geographical origin based on the presence of a combination of pollen types of that particular area

KEYWORDS: Pollen, Honey, *Apis dorsata*, Nagbhid tahsil.

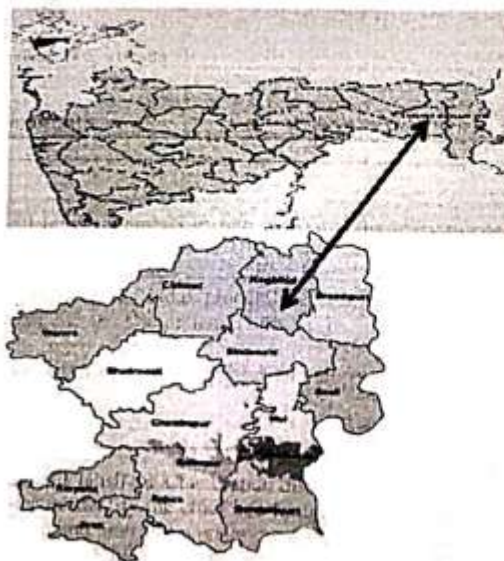
INTRODUCTION

Melittopalynology is an applied branch of palynology dealing with the study of pollen grains in honey samples and its application in Apiculture. Plant produces nectar and pollen both of which are avidly sought after by the bees to provide nutrition to the colony. Melittopalynology is concerned with the identification of pollen in honeys. Evaluation of plants for their utility as sources of bee forage provides the information needed to assess the potential for beekeeping in an area. Melittopalynological studies are thus helpful in bee management and in promoting the beekeeping development.

Laboratory studies using Melittopalynological methods have been made to evaluate sources of pollen and nectar for honey bees in different parts of the country namely Maharashtra (Borkar Lamikant & Mate Devendra 2014;2016;Bhusari et al., 2005; Phadke, 1962; Kumar and Jagtap, 1988), Andra Pradesh (Ramanujam and Khatija, 1991, Kalpana and Ramanujam, 1991, Moses, 1987), Karnataka (Yoganarasimhan, 1982; Agashe and Ranjaswami, 1997; Sheshagri, 1985; Bhargava et al., 2009), Lucknow (Suryanarayana, 1976) and Indian honeys (Sen and Banarjee, 1956; Nair, 1964; Seethalakshmi, 1993).

Investigations incorporate a qualitative and quantitative pollen analysis of four honey sample from forest area of

Nagbhid tahsil of Chandrapur district (Text fig. 1). In order to identify the chief bee foraging plants recognize the uni and multifloral honeys and identify areas suitable for bee-keeping industry in this area. It is further investigated that a study of this nature would also highlight the geographical source of the honey samples.

The impact of rising NPAs on the banking business

Moreshwar Bhikaji Shende
Assistant Professor & Head Department of Commerce
Nutan Adarsh Art's, Commerce and
Smt. M.H. Wegad Science Collage
Umred Dist. Nagpur
Email-mbshende405@gmail.com

Preface:

The banking business is a dynamic sector of the economy. The growth of a country's economy depends on the efficient and healthy banking business in that country. The rise in NPAs in the banking sector has contributed to the volatility of the banking business in India. Money or assets or loans made by banks to companies or individuals or any other institution are sometimes delayed or repaid by the borrowers or the intention to repay such amounts to the banks is deliberately avoided. Such assets are treated as non-performing assets in a bank transaction. Assets that give income to the bank are called performing assets and assets that do not give income to the bank are known as non-performing assets. Lack of supervision in the banking system, political interference, intentional defaulters and internal / external factors have led to a huge increase in NPAs in the banking sector and this is adversely affecting the growth of the economy. These nonperforming assets have a huge impact on the economy. Such assets slow down the development process. We will see this from the following study.

The purpose of the research

- To study the status of non-performing assets of nationalized commercial banks in India
- To study the impact of NPA on the economy.
- To analyze the impact of NPAs on the performance of banks.

What is NPA?

The NPA concept was introduced to banks from March 31, 2001 on the recommendation of the Narasimham Committee set up by the Reserve Bank. In case of term loan more than 100 days term interest and / or installment arrears. In case of overdraft / cash credit (OD / CC) arrears of more than 180 days, in case of bill purchases and concessions, arrears of more than 180 days arrears and in case of agriculture, two seasons interest and / or principal installment arrears, but some Non-performing assets are defined as arrears for a period of more than two